

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden (mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Sodne razmere.

Interpelacija dr. Ferjančiča in tovarišev do ministrskega predsednika kot voditelja justičnega ministrstva.

Po § 3. zakona o sodni organizaciji se pomožni sodni uradniki imenujejo deloma za gotova službena mesta, deloma — tako zlasti sodni pristavi — kar za okrožje višje sodnije. Po § 44. tega zakona dodeli predsednik višje deželne sodnije za vse okrožje višje deželne sodnije imenovane prestave po potrebi posameznim sodnijam njegovega okrožja.

Za okrožje višje deželne sodnije v Gradcu je sistemizovanih 13 takih pristavskih služb. Z ozirom na razmerje prebivalstva v tem okrožju, kjer je toliko Slovencev, kakor Nemcev, bi bila utemeljena enaka razdelitev teh pristavskih služb. Temu pa ni tako. Izmed teh pristavov so bili do zadnjega samo trije prabni pri sodnijah na slovenskem ozemlju, ostalih deset služb so imeli Nemci, ki so bili porazdeljeni na nemškem ozemlju.

Z imenovanji in premeščenji sodnih pristavov v tem okrožju, ki so se izvršila pred nekaj dnevi, se je pa to razmerje 3:10 še poslabšalo. Sedaj sta samo dva jezikovno sposobna pristava, ki ju je možno povabiti v slovenskih krajih; od njiju je eden stalno pri višji deželni sodnji. Izključeno je, da bi se moglo izhajati s tem edinim pristavom po vsem slovenskem ozemlju okrožja pri nadomeščenjih in pomožnem službovanju v slučajih dopusta, poziva k vojaškim vajam, boleznim, izpraznenja službenih mest ali mimo-idočega posebnega velikega navalu opravil. Vsled tega nastanejo pri sodiščih dostikrat jako težavne razmere, da je pomoč nujno potrebna, tako da je z gorenjim postopanjem narav-

nost službovanje na škodi, vrh tega je s tako nerazmerno in krivično razdelitvijo rečenih služb zapostavljen slovenski narod in so oškodovani slovenski prosilci.

Slovenskim prosilcem se dela tudi še v drugih ozirih krivica, zlasti s tem, da se pri imenovanjih in po- višanjih v okrožju graške višje sod- nije ravna po načelu, ki se na no- ben način ne da utajiti, da je slo- venske sodne uradnike iztisniti iz Štajerske in iz Koroške — tudi če so domačini — ter jih spraviti na Kranjsko; štajerska in koroška služ- bena mesta pa rezervirati za nem- ške kompetente, četudi so jezikovno slabo kvalificirani ali sploh nespo- sobni.

To pričajo razmere pri sodiščih na Kranjskem; da tako postopanje ubija pri slovenskih absolviranih pravniki veselje za službovanje pri justici, leži na dlani. Le prepogosto- krat zapuščajo justično službo tudi taki, ki so jo že nastopili, ko vidijo, da se pri kompetiranju za službe, do katerih imajo pravico in popolno vsposobljenost, ne jemlje nanje ozir- nego se daje prednost Nemcem, ki so jezikovno malo sposobni ali sploh nesposobni.

Da se pojasni ta praksa, boči naveden le en slučaj izza zadnjega časa.

Ko je bilo pred letom izpraznjeno mesto sodnega pristava pri okrajni sodnji v Kočevju, so se podvzicali, oddati to mesto tujemu Nemcu, ne da bi se bil razpisal natečaj na to službo in dasi je ta Nemec nezmo- žen slovenskega jezika, ki ga v tem okraju tako nujno rabi.

Hotelo se je pač eksportirati še enega Nemca na Kranjsko. Nasprotno pa so bila pri zadnjih imenovanjih in premeščenjih pristavov pač od- dana vsled premeščenj na Kranjskem izpraznjene službe, ne pa mesti v Št. Lenartu in v Ormožu na Štajer-

skem, dasi so se oglasili prosilci iz Kranjske. Od takega izborno kvalifi- ciranega prosilca iz Kranjske, na- mesto da se mu je dala ena teh služb ali ena za celo okrožje določe- nih služb, se zdaj zahteva, da gre s svojim adjutom stradat na deželo, dočim je doslej živel pri svojih star- ših. (Opomba uredništva: To je dr. Konrad Vodusek). Na to zahtevo utegne mladi justični kandidat od- govoriti s tem, da pokaže justici hr- bet, ako tega ni že storil. Mesti v Št. Lenartu in v Ormožu sta se re- servirali za Nemce, ki bodisi pravno ali jezikovno — po famoznih sloven- skih kurzijah — še niso kvalificirani.

Slovenskim kandidatom mora v takih razmerah popolnoma upasti po- gum, posvetiti se sodnemu poklicu.

Z ozirom na to vprašajo podpi- sanci njega ekselencu g. voditelja justičnega ministrstva:

Hoče-li njega ekselencu nare- diti konec dosedanjih praksi pri od- dajanju služb v okrožju graške nad- sodnije in se v prihodnje držati pri oddajanju službenih mest samo spo- sobnosti in zlasti jezikovne kvalifi- kacije prosilcev?

Državni zbor.

V soboto ob 5. uri popoldne se je zaključila najdaljša seja, ki jo je sploh kdaj imel avstrijski parla- ment. Celih 50 ur, odračunši 4 ur- nega prekinjenja v petek zjutraj, je bila zbornica neprenehoma zbrana. In to je zmogla le deseterica čeških radikalnih poslancev (agrarci in so- cialisti)! To neznanost številce je vla- dalo tri dni parlament ter spravilo vlado v nemale zadrege. Niti najbolj objestni in arogantni Nemci ne mo- rejo odrekati češkimi radikalcem spo- štovanja za tolik uspeh, tembolj, ker to niso odvetniki, ali priznani poli- tični govorniki, temuč so med njimi celo delavci (posl. Fresl je po po-

klicu steklarski delavec) in kmeto- valci. V zavesti, da morajo iz ozirov za svoja načela in za ugled celega svojega naroda častno izvajevati za- pričeto obstrukcijo jim je dala na- ravnost nezasišane fizične moči. In zmaga je bila njihova, četudi le mo- ralna. Udali so se le na opetovano posredovanje predsednika grofa Vet- terja.

V nastopnem sledi poročilo, kjer smo ga v soboto prekinili. Posl. Cho- c je svoj govor, ki ga je pričel po 11. uri v petek, zaključil ob 3. uri v soboto zjutraj. Oba nemška glavna govor- nika sta se seveda odpovedala be- sedi, na kar se je nujnost odklonila. K stvarnim popravkom so se oglasili Zázvorka, Prášek in Kubr. — Potem je začel posl. Klofáč ute- meljevati svoj nujni predlog, naj se predloži zakonski načrt o ednaki, splošni in direktni volilni pravici. Iz previdnosti, da si ohrani za daljši govor organe, je začel govoriti čisto tiho, vsled česar so začeli Vsenemci vpiti nadenj, da sploh ne govori, a ko tudi na poziv podpredsednika Kaiserja ni hotel glasneje govoriti, obdolžil je Iro govornika, da je rekel, da ga naj predsedništvo piha —, vsled česar je nastal hud vihar. Predsednik je mo- ral vsled hrupa ob 1/5. uri prekiniti sejo za 10 minut. Ko se seja zopet nadaljuje, ponovi se še enkrat zmer- janje med češkimi radikali in Vse- nemci. O 6. uri zjutraj je prišel v zbornico bolehní predsednik Vetter ter prevzel predsedništvo. Takoj je začel opominjati govornika, naj go- vori glasneje ter naj ne čita podat- kov. Ob 8. uri odtegne Klofáču be- sedu, potem ko je govoril skora pet ur. Generalna govornika — Nemca — se odrečeta besedi. Po zaključni be- sedi in nekaterih stvarnih popravkih se nujnost odkloni.

Ob 9. uri dobi besedo poslanec Czerny, da utemeljuje svoj nujni

predlog glede kvalifikacije če- ških šolskih nadzornikov. Go- voril je do 1. ure popoldne. Med tem časom se je predsedništvu po- srečilo doseči obstrukcionisti pre- mirje, na kar se ostali češki nujni predlogi rešijo prav hitro. Vsenemci odtegnejo svoje nujne predloge. Posl. Stein predlaga nujno, naj zbornica sklene, takoj vzeti v razpravo vladno predlogo o drž. proračunu za l. 1903. Nujnost se odkloni.

Sedaj šele pride zbornica k pra- vemu dnevnemu redu t. j. prvo branje slakorne predloge. Go- vorili so Kulp, Jaworski, Dub- sky, Peschka in Barwinski. Iz- voli se poseben odsek 48 članov, ka- teremu se izroči predloga v prouče- vanje. Ob 5. uri popoldne se seja zaključí.

Finančni minister je predložil zakonski načrt o spremembi licen- nih pristojbin. Posl. Aspitz je na- znanil, da odloži mandat. Interpe- lacije je vložil med drugimi tudi Per- nerstorfer s tovariši zaradi vme- šavanja dunajskega dvornega odvet- nika Bachrach v aferi nadvojvode Leopolda Ferdinanda in Ada- movičeve.

Prihodnja seja bo v sredo dne 21. t. m. ob 11. dopoldne.

Novo gibanje na Hrvaškem.

Na Hrvaškem se pripravljajo tiri novi politični in socialni struji. Do- čim se z ene strani pripravljajo do- sedanje stranke, da na skupnem shodu dne 29. t. m. dosežejo edin- stvo dosedanjih programov, vzdiga se nova stranka, stranka mladih, ali takozvana napredna realistična om- ladin. Glasilo teh mladih rodoljubov je »Hrvatska Misao«, ki piše v svoji zadnji številki o potrebi kmečke stranke. V spisu se trdi, da nima nobena dosedanjih hrvaških strank

LISTEK.

Šampanjec.

Ruski spisal Anton Pavlovič Čehov.

V onem letu, v katerem se je dogodila moja povest, služil sem kot načelnik postaje na neki naših južno- zahodnih železnic. Ali je bilo življe- nje zame na tej postaji veselo ali žalostno, lahko posnamete iz dejstva, da ni bilo 20 verst na okolu našega železnicega postopja niti ene hiše, niti ene ženske, niti ene gostilne, in v onih časih sem bil mlad, krepak strahopeten, razvajen in neumen. Edino razvedrilo nudila so okna oseb- nih vlakov in nečista vodka, katero so židi preparirali s kristavcem. Zgo- dilo se je včasih, da se je prikazala na voznem oknu brzovlaka ženska glavica in obstal sem kot kaka soha komaj upajoč dihati in gledal tako dolgo za vlakom, da je le še kot drobna pika letel čez ravnino; nato sem pil, kolikor sem mogel spraviti te zanikrne vodke, tako dolgo, da si nisem bil več v svesti, kako počasi ginevajo dnevi in ure.

Bil sem rojen na severu in stega je vplivala name kot pogled od sveta pozabljenega, tatarskega pokopališča.

Poleti, ko je ležala pred menoj v svojem svečanem miru, pretresena od monotonega žgolenja čričkov, pre- plavljena od prozorne solnčne svet- lobe, kateri se ni moglo nikamor uiti, napolnil me je pogled nanjo z neprenesljivo žalostjo in pozimi le- žale so njene nepregledne bele sne- žene ravnine, njena mrzla veličina, njene dolge noči, nepretrgano tuljenje vetra, kakor mora na meni.

Na naši postaji je živel nekaj ljudi: jaz s svojo ženo, eden gluhi in škrofulozni telegrafist in trije že- lezniški čuvaji. Moj poduradnik, neki mladi, jetični človek, peljal se je jako pogosto v mesto k zdravniku, ostal tam vsakikrat po cele mesece in je prepuščal meni, da sem prevzemal njegove dolžnosti z njegovo plačo. (Njegovo plačo sem smel v takih slu- čajih obdržati zase!) Otrok nisem imel, gosti niso prihajali, bilo bi tudi težko, pregovoriti koga, da bi prišel k nam v poset; jaz sam sem zamo- gel poiskati samo svoje kolege, ki so služili na isti železnični progi in to razvedrilo smel si privoščiti samo enkrat na mesec.

Skratka, dolgočasnejšega življe- nja, kot je bilo to, si ni mogoče pred- stavljati. Spominjam se, kako sva en- krat s svojo ženo pričakovala novega

leta. Sedela sva pri mizi, zehala, dolgočasila se in poslušala, kako je v sosednji sobi gluhi telegrafist mo- notono trkal na svoj aparat. Jaz sem popil že pet kozarčkov vodke s kri- stavcem in naslonivši težko glavo na roko, premišljeval o nepremagljivem dolgočasu, iz katerega nisem videl nobene rešitve; moja žena sedela je zraven mene in mi gledala nepre- mično v obraz... Gledala me je s takimi očmi, kakor zamore gledati le ena ženska, ki nima na vsem ljubem širokem svetu ničesar drugega kakor lepega moža. Ljubila me je nezmi- selno, suženjsko in ljubila ni le samo moje lepote in moje duše, temveč tudi moje grehe, moje besne izbruhe, moj dolgčas, da celo moje surovost, ako sem jo včasih, ne vedoč nad kom bi izlil svoj žolč, obložil s psokami.

Vkljub dolgočasu, ki nas je pretil naravnost ugonobiti, hotela sva novo leto pozdraviti z nenavadno sveča- nostjo in pričakovala sva to pot z neko gotovo nestrpnostjo polnoči. In sicer iz sledečega vzroka: djala sva dve steklenici šampanjca, dobrega šampanjca »Venve Cliquot« v led, katerega sem v jeseni dobil pri svo- jem kolegu — ki je bil tudi postaje- načelnik — ob priliki krsta njego- vega prvega sinka... Zgodi se sem-

tertja, da prileti med matematično uro, ako je atmosfera v dotičnem razredu od dolgega časa kakor otrp- nena, kak metulj skozi odprto okno v sobo; dijaki začno stezati glave in njihove oči sledijo z napeto radoved- nostjo letu žuželke, kot da bi ne fr- čal pred njihovimi pogledi navaden metulj, ampak nekaj čisto posebnega, čudovitega, česar še niso nikdar vi- deli, enako godilo se je tudi name na naši postaji z dvema steklenicama šampanjca. Gledala sva zdaj na uro, zdaj na steklenici v ledu...

Ko je kazal kazalec pet minut pred polnočjo, pričel sem mehanično odmaševati steklenico. Ne vem, ali me je požitja vodka pripravila tako ob moč ali je bila steklenica pre- močno zamašena, skratka, spominjam se samo, da sem jo, ko je zamašek z glasnim pokom odletel proti stropu, spustil na tla. Ker sem pa steklenico hitro zopet pobral in ji zamašil grlo s prstom, izgubilo se nama je le kak eden ali podrugri kozarec šampanjca.

»S novym godom, s novym sčast- jem!« rekel sem in nalil dva kozarca. »Pij!«

Moja žena je vzela svoj kozarec in me pogledala s prestrašenimi očmi. Njen obraz je bil bled in groza zrca- lila se je v njenih potezah.

»Ti si spustil steklenico na tla?« vprašala je.

»Da, spustil sem jo... No, kaj pa je?«

»Ah, to ni dobro«, rekla je in postavila kozarec zopet na mizo, pri tem postal je njen obraz še bledejši. »To je slabo znamenje. V tem letu pripetilo se nama bo nekaj neprijet- nega.«

Vidi se, da si ženska! Šlevala zdihoval sem. »Ti si vendar izobra- žena in blebečeš tako nesmisel, kot kaka stara pestunja. Pij!«

»Bog daj, da bi nezmislivosti samo govorila... Toda jaz sem pre- pričana, da se boče nekaj pripetilo, nekaj slabega gotovo! Boš že videl!«

Tudi ni dvignila kozarca k ust- nim, ampak ga položila nedotaknje- nega na mizo, oddaljila se malo in se udala razmišljanju. Jaz sem spravljal na dan par fraz z ozirom na babjeverstvo, predsodke itd., izpil po- lovico steklenice šampanjca, šel ne kolikokrat po sobi gor in doli in zapustil nato hišo. Čez steno razpro- stirala se je v vsi svoji nadčloveški krasoti tiha, mrzla zimska noč. Me- sec in poleg njega dva dehteča bela oblaka viseli so nepremično kot pri- biti ravno nad postajnim poslopjem in napravilo je utis, kot da čakajo na

podlage in zaslonbe v narodu samem; a stranka, ki ne hodi za tem, da povzdigne narodne moči, je brez pomembna in brezsmiselna. To je po naših mislih vendar preostra obsodba sedanjih hrvatskih strank, dasi morda res v marsičem ne zadenejo prave smeri, kakor jo zahteva duh časa. — Zelo hvalevredno začetje mladih hrvaških rodoljubov je vsekakor to, da so začeli ustanavljati ljudske knjižnice po celem hrvaškem Zagorju, t. j. po onih pokrajinah, ki so najbližje slovenskim sosedom, kraji, ki še odlikujejo po najbolj slovečih naravnih lepotah, kodar pa je bilo dosedaj prebivalstvo duševno dokaj zanemarjeno. Akcijo vodijo zagorjanski vseučiliščniki ter so nabrali dosedaj toliko knjig, da so ustanovili ljudske knjižnice v Brdovih, Mariji Gorici, Rozgu, Zaboku, Bedekovčini, Mihovljanih, in Kumu ob Sotli. Ustanoviti pa še hočejo v nad 20 občinah take knjižnice. To je vsekakor najboljše socialno in politično delovanje.

Plemenska politika v Ameriki.

Združene države Severne Amerike so pri nas na glasu kot država, kjer velja popolna enakopravnost, kjer se človek sodi le po tem, kar se je naučil in kar zna. Da pa je ta sodba o popolni svobodi in enakosti le bolj lepa ameriška fraza, pokazalo se je ravno sedaj, ko se je obnovilo staro sovražstvo med belo in črno kožo. Predsednik Roosevelt je hotel namreč spraviti v prakso nauk o enakopravnosti plemen. Odpustil je iz službe zelo vplivnega višjega uradnika, ker je vodil na tiem organizirani boj zoper enakopravnost črncev. Ko je na to predsednik še nekega zamorca nastavil za carinskega ravnatelja v Charlestonu, je nastalo splošno mrmranje zoper Roosevelta. Ta pa vkljub temu nadaljuje svoje politiko o enakokoveljavnosti. Ravno kar je namreč imenoval nekega mulata (rjavokožca) za drugega državnega pravdnika v Bostonu. Nevolja med belim prebivalstvom je tolika, da so začeli celo zagovorniki črno- in rjavokožcev svariti predsednika, naj ne tira enakopravnosti prenašlo in predaleč.

Politické vesti.

— Spravne konference za Česko se začnejo jutri ob 3. uri popoldne. Obe stranki bodeta oddali izjave ter izvolili pododseke, katerim se predloži elaborat v proučevanje.

— Poljski klub je zelo nezadovoljen z vojnimi ministrstvom, ki ni ugodilo prošnji gališkega deželnega zbora, da bi erar prodal kraljev grad v Krakovu deželi, ki bi ga prenovila za rezidenco kateremu članu cesarske rodbine. Ako ne bo novi vojni minister prijenjlivejši, namerava poljski klub poslati v tej zadevi deputacijo k cesarju.

nekaj. Lahka, prozorna luč je odsevala od njih in se nežno, skoro previdno, kot da bi se bala razžaliti njeno sramežljivost, naslanjala na belo zemljo, vse razsvetljujoča. Snežene kope, železniške zgraje ... Okoli je vladala globoka tišina.

Šel sem ob železniški zagradi.
»Neumna ženščina!« mislil sem, med-
tem ko sem opazoval z zvezdami
posuto nebo. »Akoravno se gotova
znamenja in namigavanja semtertja
spolnijo, ne vedel bi vendar zares
ne, kaj bi se nama moglo pripetiti?
Nesreč, katere bi mogle še priti nad
mene, ni več, poznam jih še, in zde
se mi tako velike, da si z vsem tru-
dom ne morem postavljati nič huj
šega. Kaka nevarnost zamore še pre-
titi ribi, katera je že ujeta, pečena
in s polivko prinesena na mizo? Tega
ne razumem? Kaka nesreča naj bi se
mi še pripetila?«

Visek, s slano pokrit jagned priplaval je iz megle, sličen v mrtvaško obleko zvitemu orjaku. Pogledal me je žmerno in ob enem žalostno, kot da bi on in jaz njegovo samoto britko občutila. Gledal sem ga dolgo, potem stopal dalje.

(Konec prih.)

— Avstrijska mornarica pred Carigradom? Nemško časopisje prorokuje, da pošlje Avstrija najbrže del svoje mornarice pred Carigrad, da prisili Turško, izvesti zahtevane reforme v Makedoniji. Do tega pa menda ne bo treba priti, ker je baje novi veliki vezir Ferid-paša zankazal glavnim nadzornikom in valjem, naj pospešijo izdane prenosne.

— Nemški prestolonaslednik na Ruskem. Pretečeni petek je dospel mladi nemški prestolonaslednik v Peterburg, kjer sta ga sprejela car in carica. Car ga je imenoval načelnikom maloruskega dragonskega polka št. 40. Pri banketu je pokazal nemški princ, da je podedoval zgovornost svojega očeta cesarja, kajti „povzdigal“ je kupico kakor kak „velik“.

Dopisi.

Iz Celja. V začetku lanskega leta sta dva orožnika po velenski železnici ob eni uri popoldan pripe-
ljala v Celje pet dobro uklenjenih in
zelo zamazanih pobalinov. Poizvedo-
vali smo po kraju, odkod da so, in
po vzroku, zakaj so aretirani. V naše
veliko začudenje se nam je sporo-
čilo, da so aretirani fantje iz Polzele
doma in udje tamošnje »Marijine
družbe«, ter da so bili aretirani zato,
ker so nekega, po cesti mirno ido-
čega dečka na vaskinskem mostu pri
Polzeli tako močno natolkli, da je
skoro v bolečinah umrl. Fantalini
pobožni so zahtevali od ranjenca,
naj jim šnopsa kupi, ali pa v Savinjo
skoči. Ker pa revež za šnops ni den-
narja imel, v mrzli Savinji se pa v
mrzlem decembru tudi ni hotel ko-
pati, so ga nabili. — Prašanje na-
stopi: So li popje v resnici dobri od-
gojitelji mladine in ljudstva? Ne,
nikdar ne! Dokler deček v šolo hodi,
je prijazen, priljuden, pozdravlja in
se odkriva pred svojim dobrotnikom,
učiteljem in učiteljico. Ko pa iz šole
stopi in ga pop v svojo pest dobi,
takoj se njegov značaj spremeni: ter
postane razuzdan ponočnjak in pre-
tepač. Od zdaj ne pozna več svojih
odgojiteljev, dobrotnikov in učiteljev.
Popje so ga čisto pokvarili in vse v
šoli nabrane lepe čednosti iz njega
srca iztrgali. Iz tega se zopet učimo,
da so različne cerkvene bratovščine
le edino zato upeljane, da duhovnik
ljudi na vrvi drži, da mu nobeden
krajcar ne uide, kajti vsak ud vsake
bratovščine mora in je zavezan maše
plačati, kadar pride vrsta na njega.
— Državnozbornski, deželnozbornski
poslanci, kje ste? Blizo štirideset let
hodite na Dunaj in v Gradec, a Vi
nimate toliko srca za svoje volilce
in davkoplačilce, da bi jih rešili ne-
usmiljenih oderuhov in parasitov.
Povabljamo Vas, da še letos g. mi-
nistra za bogočastje interpelirate:
»Ali so mu te razmere na deželi
znane ali ne?« »Ali je pripravljen,

proti tem razmeram kaj ukreniti, da bo vendar enkrat temu oderuštvo konec.«

Iz Begunj. Svoječasno je že Vaš cenj. list sporočil, da ima tukajšnja kmetijska podružnica vodno napravo, s pomočjo katere goni lahko razne stroje. Da taka naprava s stroji ni prav cena, to je umljivo. Zato se je obrnila podružnica tudi pretečeno leto s prošnjo za podporo na sl. c. kr. kmetijsko družbo Kranjsko, katera ji je tudi izposlovala 100 K pri sl. deželnem odboru, za kar ji bodi na tem mestu najiskrenejša zahvala. Naj še omenim, da je imela tukajšnja podružnica pretečen mesec svoj redni občni zbor, pri katerem nas je počastil tudi bl. gosp. ravnatelj G. Pirc, ter nam v prav poljudnem in zanimivem predavanju pojasnil življenje in delovanje danskega kmetovalca, katerega si lahko v mnogih slučajih vzamemo za vzgled. Tudi g. ravnatelju najtopleja zahvala! Mogoče Vas še zanima zvedeti, da je prišel zadnji sneg 12. t. m. zvečer z bliskom in gromom, ter napravil mnogo škode na drevju. Pred tednom dnij smo imeli še prav pomladansko vreme ter že trgali kurjice (helleborus niger), a sedaj imamo zopet prav občuten mraz.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. januarja.

— **Občinski svet** ima v torek 20. t. m. ob petih pop. sejo. Med drugim so na dnevnem redu poročila o prošnjah za sprejem v občinsko zvezo; o prizivu Olge pl. Rūlingove v neki poselski zadevi; o kupni pogodbi s posestnikoma Miroslavom in Ivano Kavčič na Poljanski cesti glede sveta za cestne namene ob novem gimnazijskem stavbišču; o kupni pogodbi, ki se ima skleniti s posestnico Hermino del Cottovo glede njenega posestva na Poljanski cesti; o zamenjavi nekega mestnega sveta s svetom »Jahalničnega društva«; o izposlovanja kredita 2956 kron za nakup Jos. Javornikovega sveta, ki se potrebuje za regulacijo mesta; o dopisu, da je župan ustavil sklep glede odprave ukovine na ljubljanskih šolah; o prizivu Arpalice Praunseisove glede točenja žganih opojnih pijač; o podelitvi meščanskih podpor.

— **Žrtev obstrukcije.** »Slovenec« jo pa iztakne! V soboto je pojasnil pravi vzrok, zakaj ni dobrepolski Jaklič avanziral. Dež. šolski svet je mislil, da je kaznoval Jakliča, ker je len in v šoli malomaren, ker se mu je uradno sporočilo, da je Jaklič eden najzanikanernejših učiteljev na Kranjskem. »Slovenec« pa mu je zdaj natočil čistega vina. »Slovenec« trdi z vso sigurnostjo, da je Jaklič — žrtev katoliške obstrukcije, da je dež. šolski nadzornik g. Hubad napravil o njem slabo poro-

žilo, ker bi se rad prikupil baronu
Heinu in postal »hofrat«. Est modus
in rebus! Gosp. nadzorniku Hubadu
očita »Slovenec« ni več in nič manj,
kakor da je iz političnega nasprotja
in iz osebnega koristolovstva dež.
šolski svet nalagal in ga zapeljal, da
je Jakliču storil krivico. Dr. Lampe
hoče menda po vsi sili priti na
Žabjek.

Glas iz občinstva. Piše se nam: V četrtek dne 15. t. m. umrl je v Leonišču 82 let stari častitljivi, župnik v pokoju g. Franc Waldecker. Pogreb se je vršil dno 17. t. m. Sprevod je šel skozi mesto. Obilo radovednega ljudstva se je zbiralo po ulicah, da bi videlo sprevod; pa sprevod je bil jako žalosten. Prekrsto korakali so trije sprevod vodči, torej za svojo pot plačani duhovniki. Za krsto je šlo nekaj usmiljen in nekaj starega ženstva, naposled dva civilna gospoda, najbrže sorodnika pokojnikova, a duhovnika za krsto ni bilo videti nobenega. Ljudje so se zgledovali in drug drugemu šepetali: Župnika nesejo, pa nobenega duhovna ni za pogrebom; o kako se med seboj ljubijo. Res vsak stan svoje umrle bivše sočlane spremlja k zadnjemu počitku. Samo duhovniki, ki imajo največ časa in vedno ljubezen na svojem hinavskem jeziku, lenarijo in nobenemu izmed njih se ne poljubi spremeniti svojega umrlega sobrata k večnemu počitku. Zopet lep izgled ljubezni, kakršna bi ne smela biti. V spomin mi prihaja mežnar od Sv. Jere doli neki na Dolenjskem. Pri nekem cerkvenem sprevodu je nesel ta mežnar križ, a bil je popolnoma osamljen, nobenega vernika od podružnice Sv. Jere ni bilo za križem, med tem ko so križ noseči mežnarji od drugih podružnic imeli za seboj obilno pobožnih molilcev. Mežnar od Sv. Jere vprašan, zakaj je sam, zakaj za njegovim križem ne gre noben človek, je odgovoril: Veste, v naši vasi so taki ljudje, ko bi jim na križ privezal sodček šnopsa, pa bi vse v križ gledalo moški in ženske in vse bi za križem drlo. Fiat applicatio! Sram Vas bodi take bratovske ljubezni! — Opazovalec.

— **Garnizijski ples.** Čudne govorce širijo se po mestu o garnizijskem plesu, kise je pred kratkim vršil v prostorih »Narodnega doma«. Javna skrivnost je, da je bil ples v primeri z lanskim prav slabo obiskan, akoravno ga je uradni list naslikal kot posebno krasnega in vspelega. Nekateri izražali so mnenje, da se je šlo za nekaki afront narodne družbe proti častniškemu plesu. Avtoritativno lahko povdarjamo, da temu ni tako. Vzrok slabe udeležbe je bil ta, da mnogo odličnih oseb in rodbin ni bilo povabljenih. Ne le rodbine, ki so bile lani povab-

ljene in so se plesa udeležile, niso letos dobile povabila, prezrlo se je celo javne dostojanstvenike in vladne uradnike. Znano nam je več rodbin in oseb, ki so se plesa hotele udeležiti, a tega niso mogle storiti, ker niso mogle dobiti povabila. Komite postopal je ali površno ali naravnost neobjektivno. Čuje se marsikatera pikra opazka o tem. Sedaj, ko so nam znani omenjeni odnosi, opazamo z začudenjem, da ni bil v komiteju nikak domač častnik, ki dobro pozna razmere. V interesu doslej nekaljenega soglasanja med častniki in korom in narodno družbo bi bilo želeli, da se stvar temeljito pojasni.

— „Društvo sv. Marte.“

Vlada je pravila tega poselskega društva šenklaškega kaplana Kalana potrdila. Zdaj se torej! prične obli-
gatno pobiranje kronc in goldinarjev
od starih pa mladih »punca, pa —
Bog ve — kaj — še!

— **Zveza mlekarских за-**

drug. Osnovni občini zbor zveze kranjskih mlekarskih zadrug se je vršil v Logatcu včeraj dne 18. t. m. Udeležba je bila z ozirom na število mlekarin ogromna. Zastopane so bile skoro vse notranjske mlekarne in nekaj gorenjskih in dolenskih, kakor tudi posamezni interesi in podpredstojatelji mlekarstva. V tri ure trajajoči seji se je stavilo veliko važnih predlogov. Zveza začne v kratkem delovati. V odbor so izvoljeni gg.: Fran Majdič (Logatec) načelnikom, Josip Turk (Logatec) namestnikom. Drugi odborniki so gg.: Josip Bole na Reki, Alojzij Domicelj ml. v Zagorju, Ivan Leskovec v Št. Vidu (Dolenjsko), Miha Čepirlo na Kalu (Notranjsko), Franc Kunc v Rovtah pri Logatcu. Namestniki so gg.: Alojzij Krajc v Grahovem, Fran Arko v Postojini, Janko Toman v Moravčah, Ivan Lampe na Črnem vrhu, Pavel Bole v Kočah. V razsodišču so gg.: Anton Degleria v Logatcu, Gustav Pirc ravnatelj kmetijske družbe, Makso Domicelj na Rakeku, Ivan Urbančič v Trnovem in Matija Monetti, postajenačelnik v Logatcu. Zveza ima svoj sedež v Logatcu. Natančneje poročilo sledi.

— Častno svetinjo za 40-letno službovanje je priznala deželna vlada vpokojenemu učitelju v Hrušici pri Ljubljani, gosp. Franu Klinarju. Čestitamo!

— **Operni pevec g. Naval-Pogačnik** je pred kratkim pel na dvorni operi v Stokholmu, kjer je dosegel velikanske uspehe. Kralj Oskar ga je sprejel v posebni avdienci in mu podelil Wasa-red II. vrste.

— **Umrla** je včeraj v starosti 44 let gospa Marija Paulin, roj. Seunig, soproga hišnega posestnika in lastnika premogokopa gosp. Jos. Paulina. Naj v miru počiva!

Žrtev razmer.

(Zapiski kranjskega kaplana.)

XII.

Gospod Urban, moj spovednik, me je prišel obiskat. Skrbelo ga je, kaj da je z menoj, ker se toliko časa nisem oglasil pri njem. Tako je opravičeval svoj prihod. Ali kmalu sem spoznal, da ga je pripeljal k meni drugi vzrok: izvedel je bil za moje vsakdanje obiske pri gospe Heleni in me prišel svari.

Prepozno! Povedal sem mu, kako se je zgodilo, da sem kakor pajek zašel v mreže gospe Helene; pojasnil sem mu vse svoje notranje boje, povedal pa tudi, da nazaj ne morem, da nazaj tudi nočem.

„Vem“, sem mu rekel, „da me morate zaničevati kot nevrednega duhovnika, saj storim vsak dan sakrilegij, ali vzlic temu se nočem poboljšati“.

„Nevreden duhovnik — sakrilegij — zaničevanje — ej, sinko moj, kd bi rabil kaj tako ostre izraze. Grešnik ste, to jo res, a koliko pa jih je, ki so boljši od Vas, koliko, ki bi smeli vreči prvi kamen na Vas? Resnično vreden duhovnik, ki sam tako živi, kakor druge uči, je bela vrana.“

različnih kranjskih duhovnikov Vedel je tudi slučaje, kako so nekateri duhovniki zlorabljali spovednico za to, da so zapeljali žene in dekleta. Zgodilo se je svoj čas, da so se nekateri taki slučaji sporočili škofu, a škof je ukazal strogo molčati o njih; dotični duhovniki so dobili malo kazni, sicer pa se ni ničesar storilo, češ, preprečiti se to ne da, in v drugih škofijah ni nič boljše.

Vedel sem že poprej marsikaj pikantnega o tem in onem duhovniku, toda kar me je razkril gospod Urban, pretreslo me je do dna duše. Zavedal sem se dobro, da nisem poklican in opravičen soditi svojih tovarišev, a vsaj zavest to sem imel, da spovednice nisem zlorabljal.

Tedaj se mi pač še ni sanjalo, da pride čas, ko bom tudi jaz v spovednici prežal na žene in dekleta kakor jastreb na svojo žrtev, da bom tudi jaz dajal slabe izglede, širil nemoralne nazore, pokvarjal otroke, zapeljeval mladenke, onečaščal žene.

„Če neha človek biti mož, ko obleče duhovniško obleko, potem lahko mnogo dobrega stori“ je nadaljeval gospod Urban, „ali kdo je tega zmožen? Skoro nihče! Prav zato, ker je protinavravno, kaj takega storiti, vzile vsem obljubam in prisegam, prav zato jaz

ne sodim Vaših grehov tako strogo. Vsemu zlu, ki izhaja od celibatarjev, pa ne bo prej konec, dokler ne bo vsak duhovnik prisiljen, se oženiti. V naših časih ni misliti, da bi se z duhovniki tako storilo, kakor s tistimi nesrečniki, ki jih turški velikaši postavljajo za čuvaje svojih žensk — preostaja torej samo, da se prisiljeni celibat nadomesti s prisiljenim zakonom. Kako pridemo tudi duhovniki do tega, da se nam brani zakon? Konkubinat se tolerira, zakon pa je prepovedan. In če vrže duhovniški plašč v kot in če prestopiš k drugi veri — oženiti se vendar ne smeš. Ali ne kriči ta krivica do neba? Ali ni to grozno, da v državi, kjer se trdi, da smo pred zakonom vsi jednaki, kjer se priznava individualna svoboda vsakemu, kjer se sme vsak samosvoj človek ženiti, da je v tej državi jedina izjema glede teh pravice katoliški duhovnik in še tedaj, če neha biti katoličan? Vse mogoče pravice in privilegije uživa duhovnik — samo najnaravnejše, najpriprostejše pravice, te nima. Kako more država opravičiti to? Kaj ne vidi, da nas s tem sili v konkubinat ali v zapeljevanje žensk, v pokvarjenje ženstva? In kako pridemo do tega, da morajo naši otroci že od rojstva imeti na sebi madež? To je tiranstvo, da si krutejšega ne morem

misliti, ker zadeva najelementarnejšo vseh človeških pravic.“

— „Ali“ — sem si dovolil ugovarjati gospoda Urbana — „saj nas ni nihče silil, da smo postali duhovniki; saj smo si prostovoljno posvetili duhovskemu stanu.

— „Bežite, bežite s to prostovoljnostjo,“ mi je odgovoril že močno razburjeni gospod Urban. „Že izza prve mladosti so nas pripravljali tako, da smo se potem „prostovoljno“ posvetili duhovskemu stanu. Že v otroških letih so nam na različne načine vtepali, da je duhovski stan najlepši in najmenjtejši stan in tako je potem šlo naprej vsa leta v Alojzijevišču, dokler nismo stopili v semenišče. Ta in oni bi bil sicer še zadnji trenotek rad odskočil, a revščina mu je to preprečila. Mi nismo prostovoljno postali duhovniki, nego napravili so nas za duhovnike z duševnim terorizmom in z izkoriščanjem našega siromaštva. Ko bi bili vzgojeni vsaj nekoliko svobodnejše, vsaj tako kakor meščanski sinovi, bi se 90 odstotkov vseh kranjskih duhovnikov posvetilo drugim poklicem.“

„In prevarani smo vsi skupaj! Vedno se nam je pripovedovalo, kako ugleden in imeniten je duhovski stan. Kje za vraga pa je ta ugled, v čem pa tiči ta imenitnost? V resnici nima noben

— **Poroka.** Dne 4. t. m. se je v Ljutomeru poročil g. Fran Čeh, učitelj, z gospico Angelo Vršič, hčerjo narodnega trgovca. Mnogo sreče!

— **Ljubljanskega „Sokola“** izredni občni zbor se vrši danes teden v ponedeljek 26. t. m. ob 8 uri zvečer na galeriji telovadnice v »Na rodnom domu« Na dnevnem redu so volitve staroste, podstaroste, na čelnika in ostalih odbornikov ter slučajnosti.

— **Koncert „Glasbene Matice“.** K sijajnemu uspehu nedeljskega koncerta »Glasbene Matice«, drugega v tej sezoni, prispevali so slehernik z jedno tretjino — ženski in moški zbor navedenega društva, mladostna umetnica na gosli gđ. Marija Herites, in pa koncertna pevka gđ. Magda Dvořáková, obe dve iz Prage. Tudi zasluge navedenih tekmecev razdelé se lahko po označenem merilu. Umljivo pa je, da je navdušila največ violinistka z njenimi jako srečno izbranimi komadi s priznanjem nešteede občinstvo. Ne spominjamo se, da bi bili slišali v poslednjih dveh letih, bodisi v Ljubljani ali drugod tako dovršeno izobraženo umetnico na gosli, kakršno se je pokazala včeraj navedena gospodična s svojo nadarjenostjo, presežajočo povprečno umetniško spretnost, v tej stroki. Zgolj glede moškimi lastne, dejal bi fizične sile, prekosili so jo umetniki Ondříček starejši, Kubelík in Burmeister. V tehniko pa, kakor tudi v ljubkem izvajanju ni zapostavljati je za navedenimi virtuozji. Navzlic mladostni starosti izražati razume umetnica slehernu čustvo, zahtev v posamičnem komadu, kadar so se v raznih kombinacijah drčili zvoki v bizarnem slogu (St. Saëns: Rondo capriccioso), grabkala je gđ. Herites s toliko spretnostjo strune, da so se vsipali iz gosli kar slapovi, zbrani iz zlatega in srebrnega praška. Neskončna milina razlila se je čez otožno Dvořákov balado. Živahno gibanje radujočega se naroda čul si iz Sevcikovega češkega plesa. Spričo tega ne polagamo tolike vrednosti, da je vsela razumno tudi v pričetni točki, znanem Mendelsohnovem koncertu; nekoliko mrzla skladba. Umetnica klicala se je po burno ploskajočem poslušalstvu opetovano na oder, tako, da je dodala pod tem pritiskom še jeden komad. Z največjo lahkoto, poleg tega silno graeizno suče lok po goslih, katere se uklanjajo radovoljno ne le umetniški spretnosti, temveč slehernemu pojavljajočemu se čuvstvu. Vzlasti »kantilene« v posamičnih odstavkih provzročile so poslušalcu zares umetniški užitek. Takoj na drugem mestu imenovati nam je hčerko svetovno znanega češkega komponista dr. Antona Dvořáka, gđ. Magda Dvořáková. Izborno izobražena pevka priborila si bo, če se to že ni zgodilo, koncertno dvorano. Tu delovala bo nedvojno z najboljšim vspehom. Na rava njenega glasu, kakor njena nadarjenost, zlagali se bosta najraje z zahtevami, stavljenimi v teh odnosih, kateri so pa umljivo skromnejši, kakor zadače, vršče se v operi. Ta trditev podprta je z dejstvom, kako se je vglobila vrla ta mladostna pevka v prirodno domišljijo neskončno nežnočutnih lidiških pesnjih; vsa fina narodova lirika veje nam omamljivo iz teh enostavnih

stan tako malo ugleda, kakor duhovski; reveži na duhu in ženstvo se sicer gnetje okoli nas, ali med omikanejšimi ljudmi ga ni človeka, ki bi nas dejanski spoštoval. Naša imenitnost pa obstoji v tem, da smemo sejati preprič in da smemo uganjati vsakovrstne hudobije.

„Ko bi se smeli ženiti, ko bi si smeli ustanoviti svoje ognjišče, bi sicer ne bilo mej nami toliko agitatorjev in konsumarjev, a veliko več častivrednih in srečnih mož; ljudska morala bi se povzdignila in iz farovža bi se lahko toliko dobrega storilo za narod, kakor se stori iz protestanskih župnišč.“

Takih in enakih misli je gospod Urban ta dan razvil še mnogo. Spoznal sem, kako je mož nesrečen v duhovskem stanu, nesrečen vzlic svoji visoki starosti, vsled katere se mu je srce že davno moralo umiriti.

Konec najinega pogovora je bil, da mi je gospod Urban svetoval, naj se otresem gospe Helene, naj grem na drugo faro in si vzamem »kuharico, da bom imel na stara leta mirno vest in me ne bodo ljudje preklinjali.

Ravnal se pa nisem po tem svetu. Ostal sem v X-u in storil trdni sklep da bom užival življenje in njegove sladkosti kolikor mi bo mogoče — za mano pa naj pride veseljni potop.

kitic. Zlasti pohvalen je njen piano in pianissimo. Čul si ga doneti najlepše iz Dvořákov »lahke nočice, katera točka pa sicer ni prav prikladna virtuoznemu predstavljanju; temveč se je občudovala v tem oziru istega skladatelja arija iz opere »Rusalka«. Manj ali več trdo glaseči se češki tekst oblažil se je v pevkinih ustih tako, da si misli za trenotek, da sliši zvoke kakega romanskega narečja. Gđ. Dvořákové karijera je torej nedvomno na polju koncertne pesmi. Tudi pri tej solistki ni štedilo poslušalstvo z zasluženim priznanjem. Kar se nanaša slednjič na pevsko moč »Glasbene Matice« same, preverilo se je občinstvo, da sta oba pevka zbor, kakor ženski tako moški uprav hrbitišče sleherni koncertni vprizoritvi; sleherni težkočo prebijeta ta zbor s tako finim razumom, da se lahko smelo trdi, da se v Ljubljani pevci obeh spolov najbolj vzgajajo v »Glasbeni Matici«. Podlaga seveda bila je in bo resno, naporno in vstrajno vežbanje. Slednje ni potrebno zgolj v vedi, temveč je še veliko bolj na mestu v umetnosti. Le na ta način možno je popeti se nad diletantizem. Od treh, po ženskem zboru petih Dvořákovih komadov »Tolazba«, »Vjeta« in »Prstan« ugajala je največ slednja skladba, odklikujoča se po imenitnih ritmičnih raznovrstnostih in glasbenih efekti. Navdušeno pozdravl se je Foersterjev moški zbor »Povejte mi planine«, kateri se efektno konča s patriotično donečim vzklikom. V znanem Nedvedovem naprevu Prešernovega »Pod oknom« odlikoval se je kot solist g. Janko Kernik, kateri je preveril poslušalca, da je pridobila »Glasbena Matica« v njem jako čednega, uporabnega tenorista. Na toli izbornem završetku soudeležen je seveda s precejšnjim številom umetniških delnic koncertni vodja gospod profesor Matej Hubad. Posrečila sta se mu nepričakovano dobro, kakor vodstvo v koncertu, tako tudi arrangement. Prikladnejše bilo bi le to, da drugič v slučajih, sličnih včerajšnjemu koncertu, nastopi v poslednji točki mestu kakega solista zbor, bodisi moški, bodisi ženski, ker je vendar mudi, če zre povabljeni gost v dvorano, iz katere se razhaja polagoma občinstvo, čegar eden del pa kliče solista zopet na oder. Vobče je torej »Glasbena Matica« lahko pravično ponosna na včerajšnji sijajni vspeh; želimo, da pride kmalu zopet dan s koncertom slične vrednosti.

— **„Glasbene Matice“ plesni venček.** Pevski zbor »Glasbene Matice« priredi, kakor smo že poročali, v soboto, dne 24. januarja običajni svoj plesni venček v veliki dvorani »Narodnega doma«. Plesni venčki »Glasbene Matice« so na glasu, da so zelo dobro obiskani in da je zabava na njih zelo animirana in nepriljudna. Pevski zbor »Glasbene Matice« pač zasluži s toliko svojo poštrevnostjo za koncerte, da se ga podpira tudi pri tej zabavni prireditvi.

— **Narodna čitalnica ljubljanska** naznanja tem potom svojim p. i. članom, da se bode družinski plesni večer dne 21. t. m. vršil z ozirom na to, da je pričakovati mnogobrojnega obiska v veliki društveni dvorani. Pričetek točno ob polu deveti uri zvečer.

— **Štrajk dimnikarskih pomočnikov.** Na notico o name ravanem štrajku dimnikarskih pomočnikov nam ti poročajo: »V za devni notici je več trditev, ki jih moramo postaviti v pravo luč. Zadrževali smo preuredbo naših razmer, in sicer: tedensko plačo brez hrane 12 K; po 2 K na dan, če gre kdo na deželo ali na železniško progo; zaslužek od izžigjanja dimnikov pri novih stavbah naj se prepusti pomočnikom, kakor je to tudi v drugih mestih, ravno tako naj se onim prepusti pavšalno delo, kakor je tudi navada po drugih mestih. Ako bi mojstri tej želji ugodili, bi znašal naš mesečni dohodek 90 do 95 K brez hrane in stanovanja. Sedaj nimamo nikake tedenske plače. Ako gre sedaj pomočnik na deželo ali na železniško progo, dobi za ves dan eno krono in nič hrane; ako je doma, ima pa samo opoldansko hrano, za zajutrek in za večerjo pa dobi za ves teden samo dve kroni. Ves zaslužek, ki ga ima sedaj pomočnik, je dohodek od štedilnikov in pečij. Ta pa znaša v zimskem času kvečjemu poldrugo krono na dan, poleti pa še ene krono ne. Večinoma pa je snazženje štedilnikov in pečij pavšalirano in ta pavšalirani dohodek dobe mojstri. — Dimnikarski pomočniki.

— **„Narodna čitalnica“ v Gornjemgradu** je pri letošnjem občnem zboru sledeče gospe izvolila v odbor: Josip Krajnc, veleposestnik, predsednik; dr. Anton Vili-mek, zdravnik, podpredsednik; Jakob Božič, trgovec, blagajnik; Josip Krajnc,

veleposestnika sin, tajnik; dr. Fran Mohorič, c. kr. sodni pristav, Kazimir Bratkovič, c. kr. notar, Franc Kocbek, nadučitelj, odborniki; Ivan Kelec, nadučitelj, Franc Podbriznik, občinski tajnik, Božna, odbornikova namestnika.

— **Izpred sodišča.** Deželno sodišče v Celovcu je te dni obsodilo na šest mesecev ječe v Begunje pri Radovljici pristojno Alojzijo Jeglič ki je lani na zvijačen način izvabila zdravnikovi soprogi gospe Lavri dr. Bacherjevi v Gradcu 70 K, ritmojstrovi soprogi gospe pl. Becker pa 80 K. Slednjo je tudi okradla in potem zbežala. Alojzija Jeglič je bila tudi obsojena, vrtni gospe Bacherjevi 70 K, gospe pl. Becker pa 125 K.

— **Prodajalec premoga obsojen.** Danes je bil pri tukajšnjem okrajnem sodišču Jožef P., prodajalec premoga obsojen na pet dni zavora, ker je prodajal premog v neplombovanih vrečah in ker premog v vrečah ni imel predpisane teže 50 klg.

— **Nezgoda.** Tesarski vajenec Anton Zatlar iz Kleč se je v soboto na delavnem prostoru tesarskega mojstra Jožefa Lehnerja usekal pri tesanju v levo nogu.

— **Automobila ustrašil se je** v soboto zvečer pred kazino konj fjakarja Antona Planinška. Avtomobil je stal mirno na cesti, ko je pripeljal fjakar mimo. Konj je zadel z vozom v kameniti steber, da se je voz močno poškodoval.

— **Tat na plesni veselici.** V Cuzakovi gostilni je včeraj zvečer na plesni veselici neznan tat ukradel mesarskemu pomočniku Francišku Rosu še nov havelok.

— **Izgnubljene in najdene reči.** V Šolskem drevoredu je izgubila služkinja Marija Valušnik zelenkasto denarnico z manjšo svoto denarja. — Trgovski vajenec Karol Roglič je našel na Mestnem trgu 5 kron. — Magistratni sluga Anton Mohar je našel včeraj zvečer na hodniku v »Narodnem domu« srebrno verižico. — Na potu od Starega trga do Cerkevnihih ulic je bila izgubljena volnena bluza. Odda naj se na Starem trgu št. 3.

— **Mestna ljudska kopel.** Od dne 7. decembra 1902 do dne 10. januarja 1903 oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 2316 kopelij, in sicer za moške 1929 (pršnih 1454, kadnih 475); za ženske 397 (pršnih 81, kadnih 316).

— **Mestna posredovalnica za delo in službe.** Mestni trg št. 27. Od 1. do 15. januarja je dela iskalo 36 moških in 116 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 23 moškim in 113 ženskim delavkam, v 91 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe takoj: 6 tesarjev, 1 kolar, 1 kovač, 1 pekovski vajenec, 2 kočijaži, 6 konjskih hlapcev, 1 prodajalca začetnica, 4 natakarice, 3 gostilniške kuharice, 2 sobarici, 8 deklic za vsako delo, 9 kuharic, 3 deklice k otrokom. Službe iščejo: 1 graščinski oskrbnik, 2 trgovska pomočnika, 2 skladiščnika, 1 pisar, 1 najemnik gostilne, 1 kletar, 1 natkar, 1 kurilec, več izurjenih prodajalk, 4 trgovski slugi. Stanovanja: Oddati je stanovanja z 2, 3 in 4 sobami, več mesečnih sob, 1 pisarna, 1 prodajalna.

— **Za kratek čas.** Neka fara je imela čmernega in sitnega župnika. Bil je zelo nepriljuden. Ob nedeljah popoldne je hodil v cerkev brevir moliti. Ob taki priliki je slšal neko bablje, ki je glasno molila, naj bi ljubi Bog še mnogo let ohrani župnika. Čudeč se, je vprašal dobro ženko, zakaj mu želi še dolgo živeti? Bablje mu ravno dušno odgovori: »Pomnim že tri župnike. Prvi je bil siten, drugi sitnejši in vi ste najsitnejši. Iz tega sklepam, da bo vaš naslednik še sitnejši nego ste vi in zato molim, da bi vsaj vi še dolgo živeli.«

— **Najnovejše novice.** Doževa palača v Benetkah se podira. V onem delu doževa palače, kjer je biblioteka, je začelo v noči 17. t. m. sumljivo pokati. Pokazale so se obšire razpoke, ki so bile le površno zamazane. V naglici so prepeljali biblioteko, ki šteje 10.000 knjig ter poslopie vsestransko podrli. — **Nezgoda na železnici.** Blizu postaje Ebenfurt pri dunajskem Novem mestu je trčil poštni vlak ob tovornega. Več voz je razrušenih, tri osebe so ranjene. — Nujna prošnja na cesarja V Hanovru je izročil te dni nemškemu cesarju nekdo prošnjo, naj se predloži državnemu zboru zakonski načrt za uvedbo svobodne ljubezni. — Obe nogi je odtrgalo v tržaški luki neki Ani Perhanc. Pobirala je med progami raztresena kavina zrna, pri čemur je prijel prevažani tovorni voz ter ji obe nogi odtrgal. Ponesrečena je v par sekundah umrla. — Boj v sinagogi V židovskem templu v Mako na Ogrskem so se med bogoslužjem

zgrabili verniki ter se obklali z noži. Neki strugar je ostal mrtev, več oseb pa je težko ranjenih. — 17 delavcev je zasulo pri kopanju železnškega predora v El Ferrola v Španiji. — Zoper bretanski jezik Francoska vlada je devetim duhovnikom odgnala plačo, ker so pridigovali in krščanski nauk učili v bretonskem jeziku (narečju). — Mož jo je klical na oni svet. V Haidi na Češkem se je zastrupila 28letna vdova Ana Täuber tik pred zopetno možitvijo. Bavila se je s špiritizmom ter se ji je pri taki priliki pokazal pokojni mož, ji odsvetoval zopetno možitev ter jo povabil k sebi, češ, da stanuje v rožnem vrtu. In žena je ubogala.

— **Plemenitaši in cerkev.** Tudi v katoliški cerkvi imajo plemenitaši vedno prednost in predpravo. Sedaj je izpraznjeno mesto škofa v Kraljevem Gradcu. Ta škofija je popolnoma češka. Škof pa ne postane kak Čeh, kak ugleđen, učen in zaslužen duhovnik, ki je po izkušnjah in po letih zmožen za vodstvo škofije, nego 36 let stari češkega jezika nezmožni princ Hohenlohe, sedaj kanonik v Olofmu.

— **Cel papežev naslov se glasi:** Rimski škof, namestnik Jezusa Krista, naslednik apostolskega kneza, višji duhovni splošne cerkve, patrijarh zapada, princeps Italije, nadškof in metropolit rimske provincije, vladar začasnih posestev svete katoliške cerkve itd. V tem uradnem naslovu ni nikjer povedano, da je papež — jetnik v Vatikanu.

— **Strah pred slonom.** V Zagrebu imajo sedaj na »Sajmištu« veliko menažarijo, h kateri je peljalo učiteljstvo dne 14. t. m. skupno učenke ondotne višje dekliške šole, kakih 300 na številu. V trenutku, ko so se začele predstave z levi v kletki, iztegnili je iz svoje lesene, s preprogami prekrita barake slon svoj rilec, proseč hrane. Po celem zverinjaku je zadonel klic: slon ide! In kakor na povelje so je vrle mlade gospiice proti vratom. Nastala je huda gnječa, vse je vpilo, jokalo, klicalo na pomoč, zverine so se prestrašile ter začele rjoveti, psi so lajali, klobuki, dežniki, plašči, mufl so frčali po zraku ter se pomandrali in polomili v blatu. Vse mirjenje učiteljev in učiteljice je bilo zaman. Šele ko so bile mlade junakinje daleč na prostem ter se prepričale, da ne gre slon za njimi, so se pomirile ter začele iskati klobuke in dr. V slonovo bajto pa niso marale iti nazaj, temuž so zbežale rajši v varno zavetje svojih mamic.

— **Kaznovani dijaški dvo-boj.** V Karlsruhe je svoječasnno kemik Ruff zaradi neke razžaljive opazke jurista Reissa klofital, a v dvoboju, ki ga je vsled tega nasvetovalo »častno sodišče«, je še vrhutoga svojega nasprotnika ustrelil. Obsojen je bil v 3½ letno ječo. Ker pa je znano, da nemški cesar zagovarja dijaške dvo-boje, bo vročerknega mladeničaa najbrže pomilostil.

— **Stalne vojske.** je na svetu pod orožjem 5,255.000, za slučaj splošne mobilizacije je pripravljeno 44,258.000 mož. V Evropi je v službi 4,200.000 mož, v rezervi 34,000.000. Ako bi stali v vrsti po 4 močje, bi vrsta segala iz Madrida v Pariz. V Evropi je vsak šest mož vojak.

— **Vzrok vstaje v Maroku.** Kdo bi si bil mislil, da je tudi tukaj vmes ženska. Cherchez le femme! Sultan Abdul-Aziz v Maroku se je strastno zaljubil v hčer angleškega vojnega nadzornika Mac Leana. Lepa deklica pa je tudi po tem, da zavrti glavo vsakemu možu! Njena temna polt, združena iz angleške in arabske mešanice, je naravnost očarajoča. In ko se je tako pripodila na svojem belcu mimo sultanove palače, je staremu grešniku zatrepetalo srce. Začel se ji je laskati, a krasotica je ostala hladna. To je sultana še bolj razvnelo. Da bi se dopadel lepi Angležinji, začel se je oblačiti po evropski šegi. To je bilo ministrom odveč. Zoperstavili so se angleškemu vplivu. Naročili so celo za sultanov harem neko krasno Francozinjo in ravnotako zapeljivo Španjolko, da bi pozabil pri njima sultan Angležinje. Toda vse zastoj zaljubljeni sultan je norel dalje, kupil si je celo bicikel in avtomobil, da omehča trdo srce svojega ideala. To se mu ni posrečilo, pač pa je provzročil vstajo zoper sebe in svojo »nevernost.«

Književnost.

— **Talija.** Zbirka gledaliških iger. Ureja Fr. Grovékar. Izdaja »Goriška Tiskarna« A. Gabršček v Gorici. Tak je naslov novi zbirki gledaliških iger, ki je začela izhajati v solnčni Gorici. Namen jej je, napolniti praznoto, katero so čedalje huje občutila narodna društva, posebno na deželi. Dosedanje zbirke »Dramatičnega društva« so večinoma že pošle, pa so že tudi po veliki večini izvršile svojo nalogo, kajti igrali so jih tekom tridesetih let na vseh krajih in koncih tolikokrat, da je na stala zares nujna potreba, ponuditi

diletantom na deželi in zunaj Ljubljane novo zbirko, ki obudi na novo veselje do dramatične umetnosti. — Tej nalogi hoče ustreči Gabrščkova »Talija«, in kakor kaže pričetek, jo izpolni v najlepši meri. Založnik naznanja, da ima v tisku kar dvajset veseloiger in burk, ki so vse enodejanke in imajo le po malo oseb, kar je za naše slovenske razmere neobhodno potrebno. Doslej so dotiskane in na razpolago že štiri igrice, in sicer: 1. »Pri puščavi« niku. Spisal Benno Jacobsen. Osebe so štiri glavne in tri manjše. 2. »Bratranec«. Spisal Josip Štolba. Osebe je pet. 3. »Starinarica«. Češki spisala B. Vikova Kunčická. Pet oseb in dve neznatni. 4. »Medved snubač«. Ruski spisal Viktor Krilov. Štiri osebe. Vse te igre so se že dobro sponesle na odru ljubljanskega gledališča, ker so zares jako pripravne za naše slovenske razmere. Zato jih toplo priporočamo. Vsako narodno društvo naj poseže po tej lepi zbirki. — Cena 40 vin. iztis. — Do velikenoci izidejo vsaj še štiri igre.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 19. januarja. Vest, da se mobilizira avstrijska mornarica je obrnila vse javno pozornost nase. Oficijozno se razglša, da je iz Pulja res odšlo brodogve, obstoječe iz treh bojnih ladij, dveh križark in devetih torpedovk, a samo da dela na morju vaje, ki se eventualno raztegnejo tudi na Levanto. Med vrstami se bere, da pride eventualno do kake akcije zastran Macedonije.

Dunaj 19. januarja. Danes so tukajšnji krojači stopili v štrajk. Vseh štrajkujočih je 25.000. Tudi krojači na Moravskem, ki delajo za dunajske konfekcionarje, so se pridružili štrajku.

Dunaj 19. januarja. V petrolejskih jamah v Boleslavi je zopet nastal strahovit požar. 10 rovov je v plamenu.

Praga 19. januarja. Včeraj so bili tu shodi čeških socialistov in čeških agrarcev. Na shodu čeških socialistov je povedal Kľofáč, da so bili med obstrukcijo poslanci te stranke oboroženi z revolverji, ker se jim je bilo bati dejanskih napadov od nemške stranke. Na shod agrarcev je prišlo 400 zaupnikov. Kubr je ostro prijemal Mladočeha, ki so agrarce pri obstrukciji pustili na cedilu. Sklenilo se je ustanoviti dnevnik proti »Národnim Listom«. Agrarci so imeli danes dolgo posvetovanje s princem Schwarzenbergom.

Budimpešta 19. januv. Med ministrskim predsednikom Szellom in predsednikom poslanske zbornice Apponyijem so zaradi brambne predloge nastale velike difference, vsled katerih se je brambna predloga morala odstaviti z dnevnega reda.

Berolin 19. januarja. Tu je izšla knjiga »Ehebruch und Königsthron«, ki razpravlja o tajnostih saksanskega dvora. Knjiga je obudila velikansko senzacijo, a je bila takoj konfiscirana.

Genève 19. januarja. Sakska prestolonaslednica, princezinja Lujiza, je z Gironom odpotovala v Menton pri Nizzi, kjer misli ostati dlje časa. Sedaj se princezinja imenuje Gerard.

Pariz 19. januarja. Korrespondent londonske »Times«, znani Blowitz, je tu umrl. Rojen je bil l. 1825 na Češkem v vasi Blowitz.

Gospodarstvo.

— **Nova železnica.** Za gospodarski razvoj in procvit lepe Selske doline, sprožila se je misel, zidati normalnotirno železnico Škofjaloka—Železniki. To idejo, ki se najbrže tudi uresniči, sprožil je velespoštovani gospod Avgust Novak, in deluje tudi z vso vmeno za to, in bode že ta teden pod predsedstvom g. Novaka sklicano posvetovanje imelo ta namen, zagotoviti potrebno glavnico od strani interesentov

